

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Guilielmi Adolphi Scribonii, Ex Aristotele Et Aliis
summis philosophis repetita**

Scribonius, Wilhelm Adolf

Hanoviae, 1593

VD16 S 5114

Liber VII Ethicorum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56572)

Recta deliberatio quæ Græcè dicitur εὐβουλία, & Sagacitas.

Quid igitur est εὐβουλία?

Est habitus consultandi, vel prudenter consilium aliquod capiendi.

Cur non desinis solertiam quo nomine ab aliis definitur?

Solertia, definiente Aristotele est quædam conjectura: εὐβουλία non est conjectura: Ergo εὐβουλία non est solertia, sed ut dictum, habitus recta ratio ad finem aliquem consequendum utilis.

CAP. X.

De Sagacitate.

Quid est Sagacitas?

Ex qua sagaces reddimur & nominamur.

Quomodo differt à prudentia?

Res quidem eadem utrique subjectæ sunt, sed diversimodè. Prudentia enim præcipit, ut ea quæ sagaciter judicata sunt. Invenit consulendo εὐβουλία, sagacitas judicat, prudentia imperat, ut quod rectè judicatum est referatur ad actionem.

LIBER VII ETHI-

CORUM.

Argumentum.

Absoluta hætenus doctrina de virtutibus, tum moralibus, tum intellectivis, & his omnibus constantibus.

stante justitia: differit deinceps lib. 7. de virtutum omnium complemento & perfectione, quæ nominatur virtus heroica, & in iis tantum, qui mente prorsus divina sunt præditi, spectatur. Cumq; hæc in continentia potissimum versetur, de illa quoque docere pergit.

CAP. I.

Quid est virtus heroica?

Heroica virtus est summa omnium virtutum perfectio, quæ in mente summæ divina præditis tantum, & semideis deprehenditur, ut virginitas in Maria, admiranda abstinencia & fortitudo in Johanne Baptista: Fortitudo in Calano Indo, qui sua voluntate vivus combustus est. *2. de Tusc. quest. Cic.*

Quomodo distinguis hanc à reliquis?

Quia reliquæ virtutes cum sint naturales, ab hominibus etiam monstrosis mediocri conatu acquiri possunt: hæc autem planè divina est, non nisi divinitus homini inesse putetur, adeoq; homines Deo propemodum adæquet.

Quodnam vitium illi virtuti contrarium?

Feritas: hæc enim omne aliud vitium excedit, & ex hominibus feras efficit. Sic sanguinè humanū haurire, crudas carnes (id quod barbari faciunt) comedere, beluinum est.

In quibus virtutibus illa potissimum deprehenditur?

In continentibus.

66 GULIELMI SCRIBONII
CAP. II.

De continente & incontinente.

Quis dicitur Continens?

Qui á voluptatibus abstinet, quibus plerique succumbunt.

Circa quas res versatur continens?

Circa pravas & vehementes cupiditates, & omnisque generis voluptates.

Ergone idem est ejus subjectum quod temperantis?

Est: Versatur enim uterq; circa voluptates, sed non eodem modo: Intemperans enim cum corruptam habeat rationem, cum electione agit. Incontinens veró integra & sana ratione, nihilominus ad scelera perpetranda rapitur.

Quomodo igitur plenius distinguuntur incontinens & intemperans?

Intemperans sponte & cum electione voluptates sequitur: Secus autem incontinens. Item: Intemperantem factorum suorum non pœnitet: ideoq; insanabilis est: verum incontinens pœnitentia plerunque ducitur.

Uter igitur deterior est?

Intemperans.

CAP. III.

De distinctione voluptatum.

Circa quas potissimum voluptates versatur continens?

Circa naturales.

Quomodo

Quotuplices status voluptates?

Duplices: Aliæ enim absolutè sunt jucundæ, quæ omni animantium generi conveniunt: *Recurre ad medicos de appetitu gravidarum mulierum.*
Aliæ non sunt per se jucundæ, & præter naturales dicuntur, sed vel ex morbo, vel consuetudine vitiosa & depravata natura nascuntur. Ejusmodi voluptas fuit Lamie, quæ incisis gravidis mulieribus fœtus devorare fuit solita.

Annon circa postremum quoque genus continentia versatur?

Beluina voluptas sub vocabulo incontinentiæ continetur, non ut sub genere, sed propter similitudinem. Est enim duplex incontinentiæ: alia absoluta, alia autem in ira, pecuniis, honoribus, ac ferinis etiam voluptatibus cernitur, quæ cum additione illarum rerum exprimitur.

CAP. IV.

Quanam deterior sit Incontinentia.

Utrum minus turpis est, iræ, an cupiditatis incontinentia?

Ira: Videtur enim hæc quodammodo paterentationi, quamvis eam non attentè audiat, more ministrorum, qui præposterè munus aliquod obeunt, antequam omnia quæ præscribuntur audierint, abeunt, ut deinde officio defint. Sic iræ fervore natura incitata audit quidem rationem, sed præscriptione non intellecta, ad supplicium se convertit: Sed cupiditas qualicumque motu ad perfruendas voluptates rapitur. *Ira furor brevis est.*

Alio argumento idem ostendas?

Ei potius ignoscendum est, qui cupiditates sequitur naturales: Iracundia autem natura potius data est, quam cupiditates: Ergo iracundus magis venia dignus est, quam qui obpravas cupiditates incontinens dicitur.

CAP. V.

De differentia pertinacis & continentis.

Potestne continens etiam appellari pertinax?

Sunt quidem similes quodammodo, quia uterque permanet in opinione: Sed in hoc differunt, quod continens semper in vera, pertinax autem in qualibet persistat: adeo ut nullis rationibus, quantumvis melioribus, a proposito se dimoveri patiatur; & hi recte possunt nominari *ἰσχυρογνώμονες* & *ἰδιογνώμονες*, *Halsstarrige* vnd *Halstarrige Leute*.

Estne simpliciter incontinens nominandus, qui in sententia non persistit, cujuscumque tandem mutata fuerit quod secum constituit?

Nequaquam: Sed is tandem, qui obrecturpam mutat propositum: neque enim Neoptolemus incontinens est dicendus propter ea, quod sententiam mutavit, cum Ulyssi permisisset mentiri.

CAP. VI.

De incontinentia consuetudinaria & naturali.

Quorum

Quorum incontinentia sanari potest facilius, eorumne qui consuetudine, an qui natura eam contraxerunt?

Eorum qui consuetudine incontinentes sunt. Est enim facilius mutare consuetudinem, quam naturam: quippe cum propterea molesta sit consuetudo, quod naturam proximè accedat, ut Ælianus inquit:

Consuetudo valet longos mansura per annos, Illa₃ naturam, vires si sumpserit, aequat.

LIBER VIII ETHICORUM.

Argumentum libri octavi.

Absolvit hæcenus Aristoteles omnem de virtutibus doctrinam, genera, eorumque species universas proponens & explicans. Sed cum amicitia, de qua libro quarto differendum fuerat, prolixior tractatum requireret, eum ad finem usq₃ conseravit. Sic igitur reliquis omnibus absolutis, nunc primùm copiose amicitiam proponit in sequentibus duobus libris, octavo & nono.

CAP. I.

De amicitia, ejusque causis.

Quid est Amicitia?

Ἐστὶν ἑὺνοια καὶ ἀγαπᾶν ἀλλήλους καὶ ἀλλήλους ἀγαπᾶν καὶ ἀλλήλους ἀγαπᾶν: A-
 micitia est benevolentia non latens, in mutua affectione consistens.

Cic. in Laelio eleganter de amicitia dissertit & Plato in Dial. De amor.